

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)

1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 10 Μαΐου 2019 με την εξής σύνθεση: Αγγελική Πουλοπούλου, Πρόεδρος, Μιχαήλ Διαθεσόπουλος Εισηγητής και Εμμανουέλα Σωτηροπούλου, Μέλος.

Για να εξετάσει την από 22-4-2019 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 492/24-4-2019 προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», νομίμως εκπροσωπούμενου.

Κατά της αναθέτουσας αρχής «...», νομίμως εκπροσωπούμενης.

Και του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», νομίμως εκπροσωπούμενου.

Με την προδικαστική προσφυγή, ο προσφεύγων επιδιώκει την ακύρωση της αναρτηθείσας στο ΕΣΗΔΗΣ την 10-4-2019, με αριθμό 514/2019 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής με θέμα «ΘΕΜΑ 37ο: Έγκριση αποτελέσματος αποσφράγισης των φακέλων με τα δικαιολογητικά συμμετοχής από την Επιτροπή Αξιολόγησης Αποτελεσμάτων Διεθνών Μειοδοτικών Διαγωνισμών για την υπ' αριθμ. ... διακήρυξη Ανοικτού Διεθνούς Μειοδοτικού Διαγωνισμού «Παροχή υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκασμό ελαιοδέντρων στα πλαίσια του Προγράμματος Συλλογικής Καταπολέμησης του Δάκου της Ελιάς έτους 2019 στην Περιφερειακή ...» και έγκριση αποτελεσμάτων αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών», κατά το μέρος και κατ' έγκριση των υπ' αριθμ. 5/2019/ΘΕΜΑ 2ο και 7/2019 ΘΕΜΑ 2 Πρακτικών της Επιτροπής Διαγωνισμού, αφενός απέκλεισε τον προσφεύγοντα, αφετέρου έκρινε ως αποδεκτή την προσφορά του οικονομικού φορέα ... και περαιτέρω ανέδειξε τον τελευταίο ως προσωρινό ανάδοχο, στο πλαίσιο της ως άνω διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης με αρ. ... (αριθ. πρωτ. ..., ΑΔΑ:...), εκτιμώμενης αξίας

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

1.362.853,01 ευρώ άνευ ΦΠΑ., η οποία απεστάλη για δημοσίευση στην ΕΕΕΕ την 11-2-2019 και δημοσιεύτηκε στο ΚΗΜΔΗΣ με Μοναδικό ΑΔΑΜ ... την 19-2-2019 και στο ΕΣΗΔΗΣ με συστημικό α/α ... την 12-2-2019.

Η συζήτηση άρχισε αφού το Κλιμάκιο άκουσε τον Εισηγητή.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της Προσφυγής κατεβλήθη το κατ' άρ. 5 ΠΔ 39/2017 και άρ. 363 Ν. 4412/2016 παράβολο (με αρ. ..., ποσού 6.815,00 ευρώ), πληρώθηκε δε μέσω Τραπέζης Πειραιώς την 20-4-2019, τα οικεία δε έγγραφα επισυνάφθηκαν και συγκατατέθηκαν μετά της προσφυγής στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού και τούτο ασχέτως ότι η κοινοποίηση της προσφυγής από την αναθέτουσα στον παρεμβαίνοντα δεν περιέλαβε το παράβολο και το αποδεικτικό πληρωμής του. Πάντως ουδόλως το παραδεκτό της προσφυγής κρίνεται από τα κοινοποιηθέντα στον παρεμβαίνοντα συνοδευτικά της προσφυγής στοιχεία, αλλά από τα όντως κατατεθέντα από τον προσφεύγοντα. Επομένως, ο οικείος ισχυρισμός του παρεμβαίνοντος τυγχάνει απορριπτέος.

2. Επειδή, η κατατεθείσα την 22-4-2019 Προσφυγή στρέφεται κατά εκτελεστής πράξεως και συγκεκριμένα της αναρτηθείσας στο ΕΣΗΔΗΣ την 10-4-2019 πράξης περάτωσης σταδίου δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών ως και οικονομικών προσφορών και ανάδειξης προσωρινού αναδόχου, καθ' ο μέρος δι' αυτής αφενός ο προσφεύγων απεκλείσθη, αφετέρου εκρίθη ως αποδεκτός και αναδείχθηκε προσωρινός ανάδοχος ο ως άνω έτερος διαγωνιζόμενος. Με τον πρώτο λόγο του, ο προσφεύγων βάλλει κατά του αποκλεισμού του κατά το στάδιο οικονομικών προσφορών, επί τη βάση ότι δεν συντάχθηκε κατά τους όρους 3.2.4 και 3.2.6 της διακήρυξης, διότι δεν περιείχε το οικείο έντυπο του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Γ της διακήρυξης, ενώ ο ίδιος επικαλείται ότι υπέβαλε την απαιτούμενη αποκλειστικά ειδική ηλεκτρονική φόρμα συστήματος, κατά τον όρο 3.2.2.4 της διακήρυξης, σε

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

Ορθολογικής Χρήσης Γεωργικών Φαρμάκων τα οποία τηρούνται σε ξεχωριστά αρχεία του αναδόχου και είναι διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή ζητηθούν από την αναθέτουσα αρχή γ) Οι οδηγοί των μηχανοκίνητων οχημάτων έχουν τη δυνατότητα να παρουσιαστούν στην περιοχή ψεκασμού εντός 24 ωρών δ) ότι έχει εξασφαλιστεί η έγγραφη συναίνεση των ιδιοκτητών των μηχανοκίνητων μέσων αγροτικών φορητών αυτοκινήτων ότι αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άλλον οδηγό σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. □ε) ότι για τα αναφερόμενα στην συνημμένη κατάσταση του ΠΙΝΑΚΑ II (του Παραρτήματος Β) ονοματεπώνυμα αυτών που θα εργαστούν στη δακοκτονία, έχει εξασφαλιστεί η συνεργασία με κάθε νόμιμο τρόπο (υπογεγραμμένων συμβάσεων, σύμφωνα με την κείμενη εργατική νομοθεσία) για το χρονικό διάστημα από την έναρξη των ψεκασμών έως το πέρας τους και τα αντίγραφα τους θα προσκομιστούν κατά το στάδιο της κατακύρωσης». Εμπροθέσμως και νομοτύπως ως και μετ' ενόμου συμφέροντος παρεμβαίνει ο ως άνω προσωρινός ανάδοχος με την από 30-4-2019 παρέμβασή του κατόπιν της από 22-4-2019 κοινοποίησης σε αυτόν της προσφυγής. Επικαλείται δε ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη επειδή, όπως ισχυρίζεται δεν επισυνήφθη το παράβολο και το αποδεικτικό πληρωμής του και επειδή, ως νομίμως αποκλεισθείς δεν έχει έννομο συμφέρον αμφισβήτησης της νομιμότητας της συμμετοχής άλλου διαγωνιζομένου, αλλά και διότι η οικονομική προσφορά του προσφεύγοντος ήταν μεγαλύτερη από τη δική του και ούτως δεν θα αναδεικνυόταν μειοδότης ακόμη και αν τύγχανε αποδεκτός. Ως προς τον δε πρώτο λόγο της προσφυγής, ο παρεμβαίνων επικαλείται ότι ο όρος 3.2.4 της διακήρυξης ήταν σαφής και απαιτούσε και τη συμπλήρωση του οικείου εντύπου του ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Γ της διακήρυξης και της οικονομικής προσφοράς συστήματος και ότι ο προσφεύγων απαραδέκτως το πρώτον πλέον βάλλει κατ' αυτού. Περαιτέρω, ο παρεμβαίνων προβάλλει ότι ο προσφεύγων έπρεπε να αποκλειστεί και για επιπλέον λόγους από όσους αποκλείστηκε αφού δεν προσκόμισε τα αναφερόμενα στα άρ. 2.4, 2.6 και 3.2.3.1 της διακήρυξης ούτε καν καταστατικό του, ώστε να κριθεί αν το φυσικό πρόσωπο που υπέβαλε την προσφορά έχει πράγματι εξουσία εκπροσώπησης και αν αυτή ανήκει σε ένα πρόσωπο που υπογράφει ψηφιακά το ΕΕΕΣ ή σε περισσότερα μέλη ΔΣ, ενώ

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

δεν προσκόμισε ούτε αποδεικτικά άσκησης δραστηριότητας συναφούς με το αντικείμενο της προμήθειας, ώστε να κριθεί αν καλύπτει ελάχιστες προδιαγραφές καταλληλότητας. Ως προς τα ειδικότερα ισχυριζόμενα εκ του προσφεύγοντος στον δεύτερο λόγο της προσφυγής, ο παρεμβαίνων αιτιάται ότι οι περί πλαστότητας υπογραφών αιτιάσεις είναι αβάσιμες και επιφυλάσσεται παντός νομίμου δικαιώματός του. Ότι ήδη προ ασκήσεως της προσφυγής, ειδοποίησε την αναθέτουσα ότι ο πίνακας προσωπικού δεν θα ισχύσει, αλλά ότι συμφώνως με το άρ. 10 του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Α ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ της διακήρυξης, θα στελεχωθούν τα συνεργεία με προσωπικό που θα του υποδείξουν οι τοπικοί φορείς και ήδη αιτήθηκε την υπόδειξή τους, με αποτέλεσμα οι οικείες αιτήσεις να εισφέρονται αλυσιτελώς. Ότι όσον αφορά την απαίτηση κατοχής πιστοποιητικού γνώσης ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων, αυτή ανατρέχει σε μελλοντικό χρόνο, ότι έχει ήδη συνάψει συμβάσεις εργασίας με αρκετούς εργαζόμενους και όσοι εκ των εξ αυτού δηλωθέντων δεν δεχθούν να συνεργασθούν θα αντικατασταθούν με άλλους. Περαιτέρω επικαλείται ότι και ο προσφεύγων υπέβαλε πίνακα που φέρει παρατυπίες και δη πλαστές υπογραφές του ..., ... και ... που τέθηκαν από τον προσφεύγοντα κατ' απομίμηση της υπογραφής του, όπως οι ίδιοι βεβαιώνουν με υπεύθυνη δήλωση. Ότι όσα ο προσφεύγων αναφέρει περί λανθασμένης πινακίδας μηχανοκίνητου μέσου είναι αναληθή. Ότι η διακήρυξη δεν θέτει επί ποινή αποκλεισμού την ορθή συμπλήρωση του πίνακα προσωπικού, αφού δεν απαιτεί να απασχολείται αυτό ήδη αλλά να προσληφθεί μελλοντικά από τον ανάδοχο. Η δε αναθέτουσα με τις από 3-5-2019 και με αρ. πρωτ. 3614 ενώπιον της ΑΕΠΠ Απόψεις της προβάλλει ότι ο πρώτος λόγος της προσφυγής τυγχάνει απορριπτέος, αφού κατά τον όρο 3.2.4 της διακήρυξης και το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ αυτής ήταν σαφές ότι απαιτείτο και η υποβολή στην οικονομική προσφορά του οικείου εντύπου, ενώ σε κάθε περίπτωση ο προσφεύγων ανεπιφύλακτα μετείχε στη διαδικασία χωρίς να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ή να ζητήσει διευκρινίσεις. Ως προς τον δεύτερο λόγο της προσφυγής προβάλλει ότι τυγχάνει επίκλησης άνευ εννόμου συμφέροντος, διότι νομίμως απεκλείσθη ο προσφεύγων και ούτως κατέστη τρίτος ως προς τη διαδικασία, ενώ δεν συντρέχει εφαρμογή της αρχής του ενιαίου μέτρου κρίσης.

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

3. Επειδή, η Προσφυγή αφορά διαδικασία άνω των ορίων, που υπάγεται βάσει της κατά τα ως άνω εκτιμώμενης αξίας της Διακήρυξης και δη του χρόνου αποστολής προς δημοσίευση στην ΕΕΕΕ, στο πεδίο εφαρμογής των οικείων διατάξεων του Βιβλίου IV Ν. 4412/2016 και συνεπώς στη δικαιοδοσία της Α.Ε.Π.Π., ως και την καθ' ύλην αρμοδιότητά της κατ' αρ. 345 παρ. 1 Ν. 4412/2016. Περαιτέρω, η Προσφυγή εμπροθέσμως ασκήθηκε κατά το αρ. 361 παρ. 1 Ν. 4412/2016 και δη την περίπτωση (α) (χρόνος κοινοποίησης στον προσφεύγοντα η 10-4-2019 και χρόνος άσκησης της προσφυγής η 22-4-2019, εμπροθέσμως κατά παρέκταση από την 20-4-2019 ημέρα Σάββατο), ενώ η προσφυγή νομίμως υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του προσφεύγοντος. Ο δε προσφεύγων έχει άμεσο, προσωπικό και ενεστώως έννομο συμφέρον για την άσκηση της ως άνω Προσφυγής, αφού προδήλως ευνοείται δια της ακύρωσης της προσβαλλόμενης καθ' ο μέρος τον απέκλεισε, προκειμένου ούτως να επανέλθει στον διαγωνισμό και τούτο ανεξάρτητα από την αποδοχή του δεύτερου σκέλους της προσφυγής ως προς την αποδοχή του νυν προσωρινού αναδόχου, αφού δια μόνης της επαναφοράς του στον διαγωνισμό και κατάταξής του στη σειρά των αποδεκτών μειοδοτών, με αποτέλεσμα να διατηρεί δικαίωμα ανάθεσης σε αυτόν της σύμβασης, εφόσον για οιονδήποτε λόγο αποκλειστεί σε επόμενο στάδιο και δη κατά την κατακύρωση ο προσωρινός ανάδοχος ή δεν προσέλθει προς υπογραφή της σύμβασης. Ομοίως, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκείται η προσφυγή και αυτοτελώς κατά της αποδοχής του έτερου διαγωνιζομένου, καθώς αν αυτός αποκλεισθεί, ο προσφεύγων θα καταστεί μόνος αποδεκτός μετέχων, εφόσον γίνει δεκτό και το πρώτο ως άνω σκέλος της προσφυγής του, ως προς τον δικό του αποκλεισμό, ενώ ακόμη και αν αυτό το πρώτο σκέλος της προσφυγής απορριφθεί, ο προσφεύγων και πάλι διατηρεί έννομο συμφέρον για τον αποκλεισμό του νυν προσωρινού αναδόχου και μόνου αποδεκτού μετέχοντος, ώστε να ματαιωθεί και να επαναπροκηρυχθεί ο διαγωνισμός, επί τω τέλει εκ μέρους του υποβολής νέας προσφοράς. Και τούτο διότι σε αντίθεση με όσα ισχυρίζονται ο παρεμβαίνων και η αναθέτουσα, ο αποκλεισθείς διαγωνιζόμενος έχει έννομο συμφέρον προς προσβολή της αποδοχής άλλων διαγωνιζομένων και δη ακόμη και σε μεταγενέστερα του αποκλεισμού του ιδίου, στάδια της διαδικασίας, επί τω

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

τέλει αποκλεισμού όλων των αποδεκτών καταρχήν μετεχόντων και ματαίωσης του διαγωνισμού, εκτός αν ενδιάμεσα έχει καταστεί οριστικώς αποκλεισθείς, κατάσταση στην οποία περιέρχεται μόνο αν ο αποκλεισμός του επικυρωθεί δια τελεσίδικης δικαστικής απόφασης στο πλαίσιο οριστικής δικαστικής προστασίας (ΣΤΕ ΕΑ 22/2018, σκ. 73), ήτοι αν δεν υποβάλει καθόλου προδικαστική προσφυγή κατά του αποκλεισμού του (Απόφαση ΑΕΠΠ 1011/2018) και ούτως απωλέσει το δικαίωμα άσκησης παραδεκτής αίτησης ακύρωσης ή προσβάλει μόνο την αποδοχή ορισμένων εκ των προσφορών και ούτως δεν είναι δυνατή, ακόμη και κατόπιν αποδοχής της προσφυγής, η ματαίωση του διαγωνισμού ή αν η τυχόν προσφυγή του απορριφθεί, εν συνεχεία παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης αίτησης ακύρωσης κατ' αυτής ή αν η αίτηση ακύρωσης ασκηθεί και απορριφθεί (Αποφάσεις 1^{ου} Κλιμακίου ΑΕΠΠ 1011, 1093 και 1159/2018, σε συμφωνία με ΣΤΕ ΕΑ 349/2017, 22, 106, 144/2018, περαιτέρω δε σύμφωνη και η μεταγενέστερη ΣΤΕ 30/2019 αναστέλλουσα την ισχύ της Απόφασης 3^{ου} Κλιμακίου ΑΕΠΠ 1094/2018 και εφεξής και Αποφάσεις 1^{ου} Κλιμακίου ΑΕΠΠ 216 και 254/2019. Περαιτέρω, η αρχή του ενιαίου μέτρου κρίσης εφαρμόζεται πλέον, βάσει των ανωτέρω, αποκλειστικά όταν ο προσφεύγων δεν αμφισβητεί τον δικό του αποκλεισμό ή σε κάθε περίπτωση, κριθεί μεν ότι τυγχάνει νομίμως αποκλεισθείς, πλην όμως δεν βάλλει κατά όλων των αποδεκτών μετεχόντων (διότι αν βάλλει κατά όλων, τότε εφαρμοστέα είναι η ως άνω πρόσφατη πλην παγία νομολογία και διατηρεί έννομο συμφέρον για τον αποκλεισμό όλων των αποδεκτών μετεχόντων ομού, αλλά όχι για ορισμένους εξ αυτών μεμονωμένα, αφού ούτως δεν θα είναι δυνατή η ματαίωση του διαγωνισμού, καθώς θα απομένουν αποδεκτοί μετέχοντες). Η δε εκ του παρεμβαίνοντος και της αναθέτουσας επικαλούμενη νομολογία δεν είναι πλέον εφαρμοστέα, εν όψει της παραπάνω πρόσφατης πλην παγίας μεταστροφής της νομολογίας του ΣΤΕ και δη προς συμμόρφωση με την οικεία ενωσιακή νομολογία, βλ. ΔΕΕ, C-131/16, Archus & Gama [2017] ECLI:EU:C:2017:358, σκ. 59, C-355/13, Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung und Caverion Österreich [2016] ECLI:EU:C:2017:358, σκ. 36, και C-689/13 Puligienica Facility Esco SpA [2016] ECLI:EU:C:2016:199, σκ. 27). Συνεπώς, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκείται η προσφυγή ως προς αμφότερα τα σκέλη της και δη

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

για έκαστο εξ αυτών αυτοτελώς και ασχέτως αποδοχής του έτερου, οι δε περί του αντιθέτου ισχυρισμοί του παρεμβαίνοντος και της αναθέτουσας τυγχάνουν στο σύνολό τους απορριπτέοι. Επομένως, η Προσφυγή, όπως και η Παρέμβαση, βλ. σκ. 2 ανωτέρω, πρέπει να γίνουν τυπικά δεκτές και να εξεταστούν περαιτέρω κατ' ουσία.

4. Επειδή, όσον αφορά τον πρώτο λόγο της προσφυγής, ήτοι τον αποκλεισμό του προσφεύγοντος προκύπτει ότι κατά τον όρο 3.2.4 της διακήρυξης 3.2.4 «Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά»/Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών», προβλέφθηκε ότι «*Η Οικονομική Προσφορά συντάσσεται με βάση το αναγραφόμενο στην παρούσα κριτήριο ανάθεσης, όπως ορίζεται από το Υπόδειγμα Εντύπου Οικονομικής Προσφοράς (Παράρτημα Γ).*», ενώ όντως στη διακήρυξη συμπεριελήφθη ως αναπόσπαστο τμήμα της κατά τον όρο 2.1.1, σημ. 2, αυτής, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ' ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΝΤΥΠΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ που συνίσταται σε αναλυτικό έντυπο με γραμμές ανά δημοτική/τοπική κοινότητα, αναφορά καθ' έκαστη των προστατευόμενων δένδρων ως και των ημερών ψεκασμού σε γενικό διαβροχή, περαιτέρω καταλείπεται κενή προς συμπλήρωση η τιμή σε ευρώ ανά προστατευόμενο δέντρο και έπεται καθ' έκαστη κοινότητα προκαθορισμένος μέσος όρος ψεκασμών (4,5 για όλες τις δημοτικές και τοπικές κοινότητες), με κενό προς συμπλήρωση ανά γραμμή το προϋπολογιζόμενο ποσό ανά δημοτική/τοπική ενότητα (που με τη σειρά του συνίστατο στο γινόμενο του μέσου όρου ψεκασμών επί του γινομένου της τιμής ανά δένδρο επί των ημερών ψεκασμού σε γενική διαβροχή), το άθροισμα των οποίων στο σύνολο των 65 δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων έπρεπε να αναγραφεί στο τέλος του εντύπου και συνιστά το τελικό ποσό της οικονομικής προσφοράς. Εξάλλου, ακριβώς αντίστοιχος πίνακας ανά δημοτική κοινότητα με τις καθ' έκαστη ημέρες ψεκασμού σε γενική διαβροχή, την ανώτατη τιμή ανά προστατευόμενο δένδρο και τον μέσο όρο ψεκασμών, ως και το προϋπολογιζόμενο ανά κοινότητα ποσό, υπήρχε και στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β ΠΙΝΑΚΑΣ Ι, της διακήρυξης όπου περιγραφόταν η εξαγωγή του τελικού προϋπολογισμού της όλης σύμβασης, αναλυτικά και ως άθροισμα των ανά κοινότητα επιμέρους προϋπολογισμών, που με τη σειρά τους

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

εξάγονταν κατά τον ως άνω τρόπο. Επομένως, οι προσφέροντες όφειλαν να συμπληρώσουν τον πίνακα του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Γ, που τελούσε σε αντιστοιχία με αυτόν του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Β ΠΙΝΑΚΑΣ Ι, δηλώνοντας τιμή ανά δένδρο, εκ της οποίας και με τους ανάλογους πολλαπλασιασμούς επί των λοιπών στοιχείων που διαμόρφωναν το κόστος ανά κοινότητα και ήταν σταθερά και προκαθορισμένα από την αναθέτουσα, θα προέκυπτε η τιμή ανά κοινότητα, το άθροισμα δε όλων των ανά κοινότητα ποσών, θα συνιστούσε τη συνολική οικονομική προσφορά (όπως αντίστοιχα η εκτιμώμενη αξία της όλης σύμβασης ήταν το άθροισμα των ανά κοινότητα επιμέρους αξιών, όπως φαίνεται στο ως άνω ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β, ΠΙΝΑΚΑΣ Ι). Περαιτέρω, οι όροι 3.2.2.3-3.2.2.5 ορίζουν τα εξής, τα οποία εξάλλου ισχύουν κατά την ΥΑ 56902/215/2017 για κάθε διενεργούμενο μέσω ΕΣΗΔΗΣ διαγωνισμό «3.2.2.3 Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν με την προσφορά τους τα ακόλουθα: (α) έναν (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής –Τεχνική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνονται τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά και η τεχνική προσφορά σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και την παρούσα. (β) έναν (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα και τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά. ... 3.2.2.4 Οι οικονομικοί φορείς συντάσσουν την τεχνική και οικονομική τους προσφορά συμπληρώνοντας τις αντίστοιχες ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του συστήματος. Στην συνέχεια το σύστημα παράγει τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία τα οποία υπογράφονται ψηφιακά και υποβάλλονται από τον προσφέροντα. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος και του παραγόμενου ηλεκτρονικού αρχείου pdf (το οποίο θα υπογραφεί ηλεκτρονικά) πρέπει να ταυτίζονται. Σε αντίθετη περίπτωση το σύστημα παράγει σχετικό μήνυμα και ο προσφέρων καλείται να παράγει εκ νέου το ηλεκτρονικό αρχείο pdf] 3.2.2.5 Ο χρήστης - οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του Συστήματος, όπως περιγράφεται παρακάτω: Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα στη διαδικασία υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείων τύπου .pdf και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν ορατή μη κρυπτογραφημένη ψηφιακή υπογραφή σκληρής

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

αποθήκευσης, χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου της υπογραφής. Από το Σύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς, η οποία αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. ...». Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η διακήρυξη ως προς την οικονομική προσφορά δεν αρκέστηκε στην υποχρεωτική από τεχνικής φύσεως, υποβολή της οικονομικής προσφοράς μέσω της φόρμας συστήματος του ΕΣΗΔΗΣ, χωρίς την οποία εξάλλου δεν είναι και εφικτή βάσει του σχεδιασμού του ΕΣΗΔΗΣ η ολοκλήρωση υποβολής προσφοράς μέσω αυτού, αλλά περαιτέρω με πλήρη σαφήνεια όρισε ότι απαιτεί και την υποβολή συμπληρωμένου του αναλυτικού εντύπου του υποδείγματος του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Γ. Ουδόλως δε οι όροι 3.2.2.3-3.2.2.5 κατέλειπαν οιοδήποτε περιθώριο κατανόησης ότι οι διατάξεις τους αποκλείουν ή καθιστούν μη υποχρεωτική την υποβολή του υποδείγματος σε συμμόρφωση με τον ρητό όρο 3.2.4 και το ίδιο το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ ούτε ότι υπερίσχυαν άλλων ρητών προβλέψεων της διακήρυξης ούτε ανέφεραν ότι ορίζουν κατ' αποκλειστικό τρόπο τη διαδικασία και τα απαιτούμενα περί της υποβολής της οικονομικής προσφοράς ούτε προκύπτει εκ του περιεχομένου τους ότι ήταν άνευ ετέρου όλως επαρκής η υποβολή της οικονομικής προσφοράς μέσω της φόρμας συστήματος του ΕΣΗΔΗΣ. Εξάλλου, εκτός του όρου 3.2.4, μόνη της η συμπερίληψη στη διακήρυξη ολόκληρου ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ που περιέχει ακριβώς και ειδικώς το οικείο έντυπο οικονομικής προσφοράς, αρκούσε για να καταστεί σαφέστατη και πρόδηλη η υποχρέωση υποβολής του ειδικού αυτού εντύπου, αφού άλλως και αν αρκούσε η προσφορά συστήματος, δεν θα επισύναπτε η αναθέτουσα ειδικό έντυπο οικονομικής προσφοράς εντός της διακήρυξης. Επομένως, ουδόλως η διακήρυξη ήταν αντιφατική ή ασαφής ως προς τον τρόπο υποβολής οικονομικής προσφοράς, ουδόλως δε οι όροι 3.2.2.3-3.2.2.5 αντιφάσκουν ως προς τον όρο 3.2.4, αλλά λειτουργούν συμπληρωματικά και συνδυαστικά μεταξύ τους, ορίζοντας 2 σωρευτικές υποχρεώσεις για τη διαδικασία υποβολής οικονομικής προσφοράς ήτοι συγχρόνως και της γενικής για κάθε διαγωνισμό φόρμας ΕΣΗΔΗΣ και του ειδικού και προδιαμορφωμένου από την αναθέτουσα ειδικώς για την προκείμενη διαδικασία εντύπου οικονομικής προσφοράς με ανάλυση προσφερόμενου τιμήματος ανά δένδρο και ανά δημοτική/τοπική ενότητα. Εξάλλου, ο ίδιος ο όρος 3.2.2.3 ανέφερε ως

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

περιεχόμενο του (υποφακέλου) οικονομικής προσφοράς όχι μόνο τη φόρμα ΕΣΗΔΗΣ, αλλά και κάθε κατά περίπτωση απαιτούμενο δικαιολογητικό. Συνεπεία των ανωτέρω, απορριπτέος τυγχάνει ο πρώτος λόγος της προσφυγής, ως και η προσφυγή καθ' ο μέρος βάλλει κατά του αποκλεισμού του προσφεύγοντος, ο οποίος έλαβε χώρα νομίμως κατά τα ανωτέρω και κατά συμμόρφωση με το σαφές, μονοσήμαντο και προδήλου νοήματος περιεχόμενο των όρων της διακήρυξης, οι οποίοι εξάλλου έγιναν ανεπιφύλακτα αποδεκτοί από τον προσφεύγοντα, ο οποίος ουδόλως αμφισβήτησε αυτούς εμπροθέσμως.

5. Επειδή, όσον αφορά τον δεύτερο λόγο της προσφυγής, που στρέφεται κατά της αποδοχής της προσφοράς του μόνου αποδεκτού μετέχοντος και ήδη παρεμβαίνοντος, προκύπτουν τα ακόλουθα. Ο όρος 3.2.3 «Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής- Τεχνική Προσφορά» της διακήρυξης ορίζει ότι «3.2.3.1 Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν: Γ) Κατάσταση σύμφωνα με τον ΠΙΝΑΚΑ II του Παραρτήματος Β της παρούσας. Δ) Μια Υπεύθυνη Δήλωση θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής από αρμόδια αρχή στην οποία θα δηλώνονται τα παρακάτω: α) Τα αποδεικτικά έγγραφα με τα στοιχεία των εργαζομένων που περιλαμβάνονται στον Πίνακα II του Παραρτήματος Β' της παρούσης, όπως αυτά προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία τηρούνται σε ξεχωριστά αρχεία του αναδόχου και είναι διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή ζητηθούν από την αναθέτουσα αρχή (Τέτοια έγγραφα είναι οι άδειες κυκλοφορίας και οδήγησης των μηχανοκίνητων οχημάτων, ασφαλιστήρια συμβόλαια, ταυτοποιητικά έγγραφα, Πιστοποιητικά Γνώσης Ορθολογικής Χρήσης Γεωργικών Φαρμάκων). β) Οι ψεκαστές που θα απαρτίζουν τα συνεργεία θα είναι κάτοχοι Πιστοποιητικού Γνώσης Ορθολογικής Χρήσης Γεωργικών Φαρμάκων τα οποία τηρούνται σε ξεχωριστά αρχεία του αναδόχου και είναι διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή ζητηθούν από την αναθέτουσα αρχή. γ) Οι οδηγοί των μηχανοκίνητων οχημάτων έχουν τη δυνατότητα να παρουσιαστούν στην περιοχή ψεκασμού εντός 24 ωρών δ) ότι έχει εξασφαλιστεί η έγγραφη συναίνεση των ιδιοκτητών των μηχανοκίνητων μέσων αγροτικών φορτηγών αυτοκινήτων ότι αυτά μπορούν να

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

χρησιμοποιηθούν από άλλον οδηγό σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. ε) ότι για τα αναφερόμενα στην συνημμένη κατάσταση του ΠΙΝΑΚΑ II (του Παραρτήματος Β) ονοματεπώνυμα αυτών που θα εργαστούν στη δακοκτονία, έχει εξασφαλιστεί η συνεργασία με κάθε νόμιμο τρόπο (υπογεγραμμένων συμβάσεων, σύμφωνα με την κείμενη εργατική νομοθεσία) για το χρονικό διάστημα από την έναρξη των ψεκασμών έως το πέρας τους και τα αντίγραφα τους θα προσκομιστούν κατά το στάδιο της κατακύρωσης στ) ότι θα υπάρχει σύμβαση έργου απασχόλησης τουλάχιστον ενός (1) Γεωπόνου ή Τεχνολόγου Γεωπονίας κατά τον χρόνο διενέργειας των ψεκασμών και ότι κατά το στάδιο της κατακύρωσης θα προσκομισθούν αντίγραφα του πτυχίου του και της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος (όπου αυτή απαιτείται)... θ) ότι όλες οι υπογραφές των εργαζομένων που αναφέρονται στον ΠΙΝΑΚΑ II (του Παραρτήματος Β) είναι γνήσιες. ... κ) ότι έλαβε γνώση και αποδέχεται ανεπιφύλαχτα τους όρους της παρούσας διακήρυξης. ... Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή με το κεφάλαιο “Τεχνικές Προδιαγραφές” των Παραρτημάτων Α, Β, Γ, & της Διακήρυξης, περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στα ως άνω Παραρτήματα...». Το δε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β ΠΙΝΑΚΑΣ II της διακήρυξης που κατά τον όρο 2.1.1 σημ. 2 αυτής αποτελούσε αναπόσπαστο μέρος της, κατέλειπε προς συμπλήρωση από τους προσφέροντες τα στοιχεία των αρχιεργατών και οδηγών μηχανοκίνητων μέσων, ως και των αγροτικών φορτηγών αυτοκινήτων και συγκεκριμένα τα ονοματεπώνυμα των αρχιεργατών-οδηγών, τους αριθμούς ταυτότητας αυτών, τα ονοματεπώνυμα των ιδιοκτητών μηχανοκίνητων μέσων, τον αριθμό κυκλοφορίας τους και εν τέλει απαιτούσε υπογραφή ανά κάθε όνομα του δηλούμενου αρχιεργάτη-οδηγού ή και του ιδιοκτήτη των μηχανοκίνητων μέσων αν αυτός ήταν άλλος από τον αρχιεργάτη (δηλαδή κάθε πρόσωπο έπρεπε να υπογράψει στην ίδια γραμμή με το όνομα και τα τυχόν στοιχεία του μέσου του). Κατά το δε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ Μέρος IV ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ορίζεται ότι «Τα συνεργεία συγκροτούνται με ευθύνη και μέριμνα του αναδόχου όπως αυτά αναφέρονται στην παρούσα διακήρυξη (Πίνακας I Παραρτήματος Β΄). Εναλλακτικά ή και συνδυαστικά, ο ανάδοχος δύναται να χρησιμοποιήσει, μετά από συνεννόηση με την Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας, μηχανοκίνητο συγκρότημα αποτελούμενο από γεωργικό ελκυστήρα με συρόμενο ή φερόμενο βυτίο ή από αυτοκίνητο με ψεκαστικό μηχανήμα και βυτίο σε περιοχές όπου υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης. Η εφαρμογή μιας ημέρας ψεκασμού με τα ανωτέρω μέσα, θα ισοδυναμεί το πολύ με την απόδοση ενός 8-μελούς συνεργείου ψεκαστών σε μία ημέρα ή ενός 4μελούς σε δύο ημέρες (σύμφωνα με τον Πίνακα I του Παραρτήματος Β΄), ... Ο χρήστης μηχανοκίνητου μέσου θα έχει τον ρόλο του αρχιεργάτη, ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για την παρασκευή του ψεκαστικού διαλύματος και θα συντονίζει την κίνηση του/ των ψεκαστών μέσα στα ελαιοκτήματα. », ενώ κατά το σημ. 10 του Μέρους I ΓΕΝΙΚΑ του ίδιου Παραρτήματος ορίζεται ότι «10.Ο ανάδοχος κατά την συγκρότηση των συνεργείων της κάθε περιοχής θα είναι υποχρεωμένος να προσλάβει το εργατοτεχνικό προσωπικό που τυχόν θα του προτείνουν εγγράφως οι τοπικοί φορείς. το οποίο θα πρέπει να κατέχει το απαραίτητο πιστοποιητικό Γνώσης Ορθολογικής Χρήσης Γεωργικών Φαρμάκων Τέτοιοι φορείς είναι οι Τοπικές/Δημοτικές Κοινότητες, Αγροτικοί Σύλλογοι, Ομάδες Παραγωγών ,Ελαιοτριβεία της περιοχής κ.λ.π. », τα ίδια δε αναφέρονται και στο άρθρο 2 του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ε ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ, Μέρος IV ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ και τη σελ. 50 αντίστοιχα του ως άνω ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ε. Εξάλλου, το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β ΠΙΝΑΚΑΣ I αναφέρει ανά έκαστη δημοτική κοινότητα τον απαιτούμενο αριθμό συνεργείων και ημισυνεργείων, έκαστο αποτελούμενο από 1 αρχιεργάτη-μεταφορέα μετ' αυτοκινήτου και επιπλέον 8 εργάτες (ψεκαστές) για το πλήρες συνεργείο και 4 εργάτες (ψεκαστές) για το ημισυνεργείο, προκύπτει δε ως τελικό αποτέλεσμα η απαίτηση για 115 αρχιεργάτες (1 για έκαστο συνεργείο ή ημισυνεργείο) και 572 εργάτες για το σύνολο των δημοτικών κοινοτήτων. Εκ του συνόλου των ανωτέρω προκύπτει ότι οι προσφέροντες όφειλαν να έχουν εξασφαλίσει τη συνεργασία τουλάχιστον των απαιτούμενων αρχιεργατών, που συγχρόνως είχαν τον ρόλο του χειριστή του μηχανοκίνητου μέσου και σε κάθε περίπτωση όφειλαν να πληρούν τις απαιτήσεις και για αρχιεργάτες-χειριστές

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

και για μηχανοκίνητα μέσα, εξ ου και όφειλαν να έχουν την ενυπόγραφη συναίνεση και του ιδιοκτήτη τέτοιου μέσου όταν αυτός ήταν άλλος από τον αρχιεργάτη. Ο δε ΠΙΝΑΚΑΣ II του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Β καθιστούσε σαφές ότι έκαστος χειριστής-αρχιεργάτης αντιστοιχούσε σε ένα μέσο και έπρεπε να προσδιορίζεται ρητά ο αρχιεργάτης και το αντίστοιχο μέσο, χωρίς βέβαια να αποκλείεται ένας ιδιοκτήτης να διαθέτει περισσότερα μηχανοκίνητα μέσα, το καθένα όμως με τον δικό του χειριστή-αρχιεργάτη. Ουδόλως δε και από κανένα σημείο της διακήρυξης δεν μπορεί να συναχθεί ότι τα ανωτέρω ήταν προαιρετικά ή ότι κάθε προσφέρων δύνατο να δηλώσει οτιδήποτε στον ως άνω απαιτούμενο ως απαραίτητο μέρος της τεχνικής προσφοράς πίνακα ή ότι η αναφορά των αρχιεργατών σε αυτά ήταν τυχόν ενδεικτική. Αντίθετα μάλιστα, ο όρος 3.2.3.1 προβλέποντας ότι «α) Τα αποδεικτικά έγγραφα με τα στοιχεία των εργαζομένων που περιλαμβάνονται στον Πίνακα II του Παραρτήματος Β΄ της παρούσης, όπως αυτά προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία τηρούνται σε ξεχωριστά αρχεία του αναδόχου και είναι διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή ζητηθούν από την αναθέτουσα αρχή (Τέτοια έγγραφα είναι οι άδειες κυκλοφορίας και οδήγησης των μηχανοκίνητων οχημάτων, ασφαλιστήρια συμβόλαια, ταυτοποιητικά έγγραφα, Πιστοποιητικά Γνώσης Ορθολογικής Χρήσης Γεωργικών Φαρμάκων). ... δ) ότι έχει εξασφαλιστεί η έγγραφη συναίνεση των ιδιοκτητών των μηχανοκίνητων μέσων αγροτικών φορητών αυτοκινήτων ότι αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άλλον οδηγό σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. ε) ότι για τα αναφερόμενα στην συνημμένη κατάσταση του ΠΙΝΑΚΑ II (του Παραρτήματος Β) ονοματεπώνυμα αυτών που θα εργαστούν στη δακοκτονία, έχει εξασφαλιστεί η συνεργασία με κάθε νόμιμο τρόπο (υπογεγραμμένων συμβάσεων, σύμφωνα με την κείμενη εργατική νομοθεσία) για το χρονικό διάστημα από την έναρξη των ψεκασμών έως το πέρας τους και τα αντίγραφά τους θα προσκομιστούν κατά το στάδιο της κατακύρωσης», καθιστούσαν αντιθέτως με όσα ο παρεμβαίνων επικαλείται ότι έπρεπε να έχει εξασφαλιστεί η συναίνεση των συγκεκριμένων προσώπων και δη τόσο των αρχιεργατών-οδηγών όσο και των ιδιοκτητών των μηχανοκίνητων μέσων ήδη με την υποβολή της προσφοράς και μάλιστα έπρεπε να υπάρχουν διαθέσιμα προς υποβολή κατά την κατακύρωση έγγραφα που πιστοποιούν και αποδεικνύουν αυτή την εξασφαλισμένη

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

συνεργασία και συναίνεση υποβολής προσφοράς βάσει της συμμετοχής τους στον οικείο πίνακα προσωπικού και οχημάτων, περαιτέρω δε ρητά προβλέφθηκε ότι έπρεπε να τηρούνται διαθέσιμα για οποτεδήποτε ζητηθεί τα έγγραφα που αφορούν τα συγκεκριμένα πρόσωπα και τα συγκεκριμένα μεταφορικά μέσα που καταχωρήθηκαν στον Πίνακα ΙΙ του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Β. Οι δε περί του αντιθέτου ισχυρισμοί του παρεμβαίνοντος ουδέν έρεισμα ευρίσκουν στη διακήρυξη. Αλυσιτελώς δε προβάλλει ότι έπρεπε για τη συγκρότηση των συνεργείων ανά περιοχή να απασχολήσει το υποδεικνυόμενο από τοπικούς φορείς τυχόν εργατοτεχνικό προσωπικό, καθώς τούτο αφορούσε τους ψεκαστές, δηλαδή τους εργάτες που θα απασχολούνταν στο ανά περίπτωση συνεργείο ή ημισυνεργείο και όχι τους αρχιεργάτες-χρήστες μηχανοκίνητων μέσων για τους οποίους ήταν σαφές πως έπρεπε όχι μόνο να έχουν δηλωθεί από αυτόν, αλλά και να υπογράψουν τον οικείο Πίνακα του, θα αποτελούσαν δε τα πρόσωπα που θα εκτελούσαν υπό τις οδηγίες του αναδόχου το ανά δημοτική κοινότητα έργο, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένο και εξαρχής δηλωμένο στην τεχνική προσφορά, μηχανοκίνητο μέσο. αποτελώντας τον πυρήνα εκάστου συνεργείου/ημισυνεργείου σε ρόλο υπευθύνου για το ψεκαστικό διάλυμα, ως και για τον συντονισμό, καθοδήγηση και εποπτεία των ψεκαστών του συνεργείου, συνεπώς ουδόλως η ως άνω πρόβλεψη της διακήρυξης καθιστούσε ενδεικτική ή προαιρετική την όποια αναγραφή στον υποχρεωτικά υποβαλλόμενο οικείο ΠΙΝΑΚΑ ΙΙ και δη υπό σαφείς όρους εξασφάλισης εκ των προτέρων συνεργασίας, αποδεικνυόμενης με τα οικεία έγγραφα, σε σχέση με τα παραπάνω πρόσωπα των αρχιεργατών-χρηστών μηχανοκίνητων μέσων ως και με τα μέσα αυτά, άρα οιαδήποτε πλημμέλεια και έλλειψη στον ως άνω πίνακα και τις εκεί δηλώσεις δεν δύναται να θεωρηθεί ως θεραπευόμενη λόγω της πρόβλεψης περί πρόσληψης προσωπικού που θα υποδειχθεί από τοπικούς φορείς για την περαιτέρω, ήτοι πέραν των ως άνω αρχιεργατών στελέχωση των συνεργείων. Εξάλλου, ακόμη και αν κάποιος προσφέρων έπρεπε να μεταβάλει κάποια από τα πρόσωπα των αρχιεργατών, σε κάθε περίπτωση τούτο δεν σημαίνει ότι ο ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ που αποτελούσε απαραίτητο στοιχείο της τεχνικής προσφοράς θα δύνατο να έχει ανακριβές περιεχόμενο και ότι καθίστανται προαιρετικοί οι όροι της παρ. 3.2.3.1 της

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

διακήρυξης, αλλά και ότι ο προσφέρων θα δύνατο να υποβάλει ανακριβή υπεύθυνη δήλωση. Περαιτέρω, ναι μεν η ΑΕΠΠ δεν δύναται να κρίνει επί της επικαλούμενης πλαστογραφίας των υπογραφών των αρχιεργατών στον ΠΙΝΑΚΑ II του παρεμβαίνοντος ούτε δύναται να αξιολογήσει αυτόν τον ισχυρισμό. Πλην όμως, τούτο δεν σημαίνει ότι δεν δύναται να αξιολογήσει τις από πλευράς συμμόρφωσης με τους όρους της διακήρυξης, πλημμέλειες της προσφοράς του παρεμβαίνοντος. Επιπλέον, κατ' άρ. 104 παρ. 1 Ν. 4412/2016, αλλά και τον όρο 2.2.8.2 της διακήρυξης, οι προϋποθέσεις και οι όροι συμμετοχής σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, δεν αρκεί να πληρούνται κατά την υποβολή της προσφοράς, αλλά περαιτέρω θα πρέπει να συντρέχουν και ενδιάμεσως και δη κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης, ως και κατά την υπογραφή της σύμβασης. Συνεπώς, ανεξαρτήτως πλαστότητας ή μη των ως άνω 45 εκ των 115 υπογραφών των αρχιεργατών-χρηστών μέσων που αναγράφηκαν στον ΠΙΝΑΚΑ II της προσφοράς του παρεμβαίνοντος και ανεξαρτήτως αν τυχόν αυτοί όντως υπέγραψαν και εκ των υστέρων ήσαν τη συναίνεση τους, όπως ισχυρίζεται ο παρεμβαίνων, σε κάθε περίπτωση όπως ο ίδιος δεν αντικρούει και αποδεκνύεται από τις ισάριθμες υπεύθυνες δηλώσεις των 45 αυτών προσώπων, ο παρεμβαίνων δεν διαθέτει πλέον το αναγκαίο κατά τα ανωτέρω προσόν της συνεργασίας με 115 αρχιεργάτες-χρήστες μέσων, ανεξαρτήτως δε αν εξ αρχής δεν κατείχε το προσόν αυτό ή το απώλεσε στην πορεία. Επομένως, ναι μεν οι παραπάνω υπεύθυνες δηλώσεις ουδόλως αποδεικνύουν μόνες τους πλαστότητα των οικείων υπογραφών των ως άνω προσώπων (ζήτημα που χρήζει ποινικής διερεύνησης επί τη βάση γραφολογικής έρευνας, θέματα για τα οποία ουδεμία αρμοδιότητα έχει η ΑΕΠΠ να κρίνει έστω και παρεμπιπτόντως ούτε να εκφέρει καθ' οιονδήποτε τρόπο κρίση επ' αυτών) ούτε κατ' αποτέλεσμα, την αναλήθεια της υπεύθυνης δήλωσης του παρεμβαίνοντος, το κρίσιμο για την οποία χρονικό σημείο είναι αυτό της υπογραφής και υποβολής της, σε κάθε όμως περίπτωση και δη, δεδομένου ούτε ο παρεμβαίνων επικαλείται το αντίθετο ούτε υφίσταται οιοσδήποτε περί του αντιθέτου ισχυρισμός από την αναθέτουσα, αποδεικνύουν ότι κατά τον νυν χρόνο ο παρεμβαίνων δεν διαθέτει ούτε τους δηλωθέντες και σε κάθε περίπτωση κατ' ελάχιστον απαιτούμενους

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

αρχιεργάτες ούτε τα αντίστοιχα καθ' έκαστον δηλωθέντα μηχανοκίνητα μέσα. Εξάλλου, ο παρεμβαίνων ούτε επικαλείται ότι έχει τυχόν αντικαταστήσει τα ως άνω μέσα και πρόσωπα ούτε προσκομίζει οιοδήποτε έγγραφο αποδεικτικό της συνεργασίας του με τα ως άνω 45 πρόσωπα, παρότι μάλιστα τούτο όφειλε να το υποβάλει ως δικαιολογητικό κατά την κατακύρωση, οπότε δεν αντικρούει τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος πως σε κάθε περίπτωση δεν συνεργάζεται με τα παραπάνω 45 πρόσωπα, ανεξαρτήτως πως τούτο προέκυψε, ενώ προκύπτει ούτως ότι δεν θα είναι δυνατόν ούτε να προσκομίσει οιοδήποτε σχετικό με αυτά τα πρόσωπα και τα μέσα τους έγγραφο κατά το αμέσως επόμενο στάδιο της διαδικασίας, όπως ρητά απαιτείται, με αποτέλεσμα να τελεί ήδη σε βεβαία και πάντως μη αντικρουόμενη έλλειψη αναγκαίου προσόντος για την ανάληψη της σύμβασης (πρβλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 98/2017). Προς τούτο εξάλλου, το γεγονός πως ο παρεμβαίνων δήλωσε υπευθύνως μεταξύ άλλων ότι έχει ήδη εξασφαλίσει την έγγραφη συναίνεση των ιδιοκτητών και τη συνεργασία των κατ' ονοματεπώνυμο δηλούμενων στον ΠΙΝΑΚΑ II του αρχιεργατών και δη με έγγραφες συμβάσεις εργασίας, ουδόλως συνεπάγεται το ανέλεγκτο της ουσίας και της βασιμότητας του περιεχομένου της υπεύθυνης δήλωσης, αφού κατά τη διακήρυξη οι όροι συμμετοχής συνίσταντο στην πραγματική συνδρομή των ως άνω προϋποθέσεων και όχι απλώς σε τυχόν αβάσιμη και μη ανταποκρινόμενη στην πραγματικότητα δήλωση κατοχής των ως άνω προσόντων, χωρίς αυτά να συντρέχουν. Αυτό έχει προφανώς ως συνέπεια ότι η τυχόν απόδειξη μη κατοχής οιοδήποτε εκ των ως άνω απαραίτητων προσόντων από τον προσφέροντα, να συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς του, ασχέτως της τυχόν πρόθεσής του ή μη περί της ακρίβειας των εξ αυτού δηλουμένων, της τυχόν ονομαστικής πληρότητας του κειμένου της υπεύθυνης δήλωσης (ήτοι της περίπτωσης όπου το ζητούμενο περιεχόμενο ανεγράφη πλην όμως δεν ισχύει εν τέλει) ή την κατόπιν τυχόν υποβολής της προσφοράς του και της ως άνω δήλωσης, απώλειας των οικείων προϋποθέσεων συμμετοχής (πρβλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 98/2017). Ασχέτως δε τούτων, ουδόλως ο παρεμβαίνων ή η αναθέτουσα αντικρούουν οιοδήποτε εκ των λοιπών ισχυρισμών του προσφεύγοντος περί πλημμελειών και ανακρίβειών του ΠΙΝΑΚΑ II του παρεμβαίνοντος και δη, όχι μόνο δεν

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

υποβάλλουν οιοδήποτε προς αντίκρουση των ισχυρισμών του έγγραφο, αλλά δεν επιακαλούνται καν ότι οι επιμέρους ειδικότεροι ισχυρισμοί του περισφαλμάτων της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, είναι αβάσιμοι. Περαιτέρω, οι 45 υπεύθυνες δηλώσεις των ως άνω 45 δηλωθέντων από τον παρεμβαίνοντα αρχιεργατών-οδηγών εκτός των άλλων αναφέρουν ότι ουδέποτε υπέγραψαν και οιαδήποτε σύμβαση σχετική με το υπό ανάθεση αντικείμενο και άρα η κατά τη διακήρυξη να *«έχει εξασφαλιστεί η συνεργασία με κάθε νόμιμο τρόπο (υπογεγραμμένων συμβάσεων, σύμφωνα με την κείμενη εργατική νομοθεσία) για το χρονικό διάστημα από την έναρξη των ψεκασμών έως το πέρας τους»*, ούτως ή άλλως δεν πληρούται και τούτο προκύπτει εκ των ως άνω δηλώσεων με πλήρη βεβαιότητα ήδη κατά το παρόν διάστημα, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατον να αρθεί η έλλειψη αυτή εκ των υστέρων και στη συνέχεια, αφού εξάλλου η διακήρυξη κατά τα ανωτέρω απαίτησε η συνεργασία να έχει εξασφαλιστεί ήδη κατά τον χρόνο υποβολής προσφοράς, έστω αφορώσα το διάστημα από την έναρξη των ψεκασμών.

6. Επειδή περαιτέρω και ασχέτως των ανωτέρω, ο πίνακας που υπέβαλε ο παρεμβαίνων, πρώτον, όντως δεν εμφανίζει υπογραφή του ..., δηλούμενου ως αρχιεργάτη-οδηγού, δεύτερον, του ... ιδιοκτήτη του οχήματος του οδηγού ..., τρίτον, του ... ιδιοκτήτη του οχήματος του οδηγού ... και τέταρτον, της ... ιδιοκτήτριας του οχήματος του οδηγού .... Επιπλέον και πέμπτον, στις περιπτώσεις των ... και ..., ως ιδιοκτήτης είναι ή έστω δηλώνεται από τον ίδιο τον παρεμβαίνοντα η .... (ήτοι η ομόρρυθμη εταιρεία με την επωνυμία .... ΚΑΙ ....), δηλαδή άλλο πρόσωπο από τον παρεμβαίνοντα και τούτο ασχέτως ότι τυχόν ο ένας εκ των εταίρων τυγχάνει και εταίρος του παρεμβαίνοντος, αφού τούτο δεν αίρει τη διάσταση μεταξύ των δύο ως άνω νομικών προσώπων. Έκαστη δε εκ των ως άνω ελλείψεων και μόνη της αρκεί για την απόρριψη της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, δεδομένου ότι κατά τα ανωτέρω ο πίνακας αρχιεργατών-οδηγών, κυρίων μηχανοκίνητων μέσων και μηχανοκίνητων μέσων είχε τεθεί ως απαραίτητο στοιχείο της τεχνικής προσφοράς και ως αποδεικτικό μέσο κατοχής του απαιτούμενου προσόντος της εξασφάλισης συνεργασίας και συναίνεσης από αρχιεργάτες-οδηγούς και ιδιοκτήτες, όπως αυτοί έπρεπε να δηλωθούν καθ' έκαστο ομοίως

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

υποχρεωτικά δηλούμενο μεταφορικό μέσο. Περαιτέρω και έκτον, όσον αφορά την ... το δηλωθέν μεταφορικό μέσο ήταν το με αρ. κυκλ. ..., το οποίο όμως κατά την άδεια κυκλοφορίας έχει ως ιδιοκτήτη τον ... και όχι την ..., όπως δηλώθηκε στον οικείο πίνακα του παρεμβαίνοντος, με αποτέλεσμα και εσφαλμένα να δηλώθηκε ο ιδιοκτήτης και η υπογραφή του ιδιοκτήτη να λείπει αφού λανθασμένα αναφέρθηκε η ίδια η .... Περαιτέρω και έβδομον, για το όχημα με αρ. κυκλ. ... ως κάτοχος άδειας κυκλοφορίας αναφέρεται στην άδεια η ... του ... και όχι ο ..., όπως δηλώθηκε στον οικείο πίνακα του παρεμβαίνοντος. Κατ' αποτέλεσμα και ως προς αυτό το πρόσωπο, ήτοι τον αληθή ιδιοκτήτη, λείπει η υπογραφή του στον πίνακα του παρεμβαίνοντος, προς πιστοποίηση της συναίνεσής του στη χρήση του οχήματός του από τον δηλούμενο οδηγό και προς εκτέλεση του έργου από τον παρεμβαίνοντα. Άρα, και αυτές οι ελλείψεις είναι ουσιώδεις καθώς δεν αποδεικνύουν το ρητά ζητούμενο προσόν της εξασφάλισης της παραπάνω συναίνεσης, όπως συνάγεται από το ζητούμενο προς συμπλήρωση περιεχόμενο του πίνακα. Καμία δε εκ των ως άνω ελλείψεων εξ όσων αναφέρονται στην παρούσα και την αμέσως προηγούμενη σκέψη, δεν θα ήταν δυνατόν να συμπληρωθεί ή διορθωθεί κατ' άρ. 102 Ν. 4412/2016, καθώς τέτοια διόρθωση θα επέτρεπε την το πρώτον δήλωση νέων πλην εξαρχής ζητούμενων πληροφοριών ή την αντικατάσταση ή ολοσχερή μεταβολή των ήδη υποβληθεισών και όχι απλώς την επί το ορθόν τροποποίηση στοιχείων που ήδη υποβλήθηκαν και κατά το μεγαλύτερο μέρος εκάστου εξ αυτών προέκυπταν κατά κοινή λογική ορθά εξαρχής, και σε κάθε περίπτωση καταδείκνυαν όντως το δηλούμενο πρόσωπο ή όχημα (επί παραδείγματι, η αντικατάσταση ενός ονοματεπωνύμου με ένα άλλο είναι ανεπίτρεπτη, αλλά θα ήταν επιτρεπτή η διόρθωση ενός ονοματεπωνύμου που αναγράφηκε με ορθογραφικό σφάλμα), καθώς τούτο θα συνιστούσε και ουσιώδη μεταβολή της προσφοράς και αθέμιτο πλεονέκτημα υπέρ του παρεμβαίνοντος όπως διασώσει προσφορά που φέρει ουσιώδεις ελλείψεις. Εξάλλου, εν προκειμένω οι εντοπισθείσες ως άνω ελλείψεις ούτε σημειακές είναι ούτε όλως εντοπισμένες ούτε αναγόμενες σε κάποια μεμονωμένα γραφικά σφάλματα, αλλά ήταν πολυπληθείς και εκτεινόμενες σε μεγάλο εύρος των δηλούμενων στοιχείων και τούτο επιπλέον του ότι εκ των ως άνω ελλείψεων προκύπτει και η μη απόδειξη συναίνεσης,

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

και σε κάθε περίπτωση εξακολουθούσας συναίνεσης και συνεργασίας, των οικείων προσώπων και διαθέσεων των οικείων οχημάτων. Οι δε επικλήσεις του παρεμβαίνοντος περί του ότι η διακήρυξη κατέλειψε περιθώριο μεταβολής των στοιχείων λόγω του αστάθμητου ανθρώπινου παράγοντα και ότι έθεσε τον ΠΙΝΑΚΑ II ως μη δεσμευτικό, αντικρούονται από τους κατά τη σκ. 5 όρους της διακήρυξης και συνιστούν όλως δημιουργική ερμηνεία του περιεχομένου της. Το δε γεγονός πως η διακήρυξη δεν απαίτησε στήριξη σε ικανότητες τρίτων, όσον αφορά τους αρχιεργάτες και τους ιδιοκτήτες των οχημάτων, εκτός του ότι οφείλεται στη μη πρόβλεψη των οχημάτων αυτών και των προσόντων των αρχιεργατών ως κριτήρια επιλογής (βλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 237/2018), προβάλλεται από τον παρεμβαίνοντα και αλυσιτελώς, καθώς ουδόλως τούτο σήμαινε την ελευθερία του να δηλώνει τη συνεργασία και τη διάθεση προσώπων που δεν θα συνεργαστούν μαζί του και οχημάτων που δεν θα διαθέτει. Επίσης ναι μεν η διακήρυξη δεν απαίτησε οι αρχιεργάτες ήδη να απασχολούνται από τον προσφέροντα, αλλά απαίτησε να έχει ήδη εξασφαλιστεί η συνεργασία τους, τουλάχιστον υπό την αίρεση ανάληψης εκ μέρους του του συμβατικού αντικειμένου, το ίδιο δε και ως προς τη διάθεση των οικείων οχημάτων.

7. Επειδή, αλυσιτελώς προβάλλεται η συνταξιοδότηση του ... αφού αυτή δεν αρκεί για να αποδείξει έλλειψη συνεργασίας ή συναίνεσής του να συμπράξει για την εκτέλεση του έργου με τον παρεμβαίνοντα, ενώ ουδόλως έχει ούτως ή άλλως έννομη σημασία η τυχόν μη σύμφωνη με συνταξιοδοτικές διατάξεις εργασία του, καθώς τούτο συνιστά ζήτημα που αφορά τον εργαζόμενο και τυχόν συνταξιοδοτικές επιπτώσεις επί αυτού, ουδόλως δε το ίδιο το πραγματικό γεγονός της δήλωσης συνεργασίας του με τον παρεμβαίνοντα που ήταν και το μόνο κρινόμενο κατά τους όρους της διακήρυξης. Αντιστοίχως αλυσιτελώς προβάλλεται η σύμβαση εργασίας του ... με έτερη εταιρεία αφού τούτο αφορά τη σχέση του εργαζόμενου με έτερο και άσχετο με την επίδικη διαδικασία εργοδότη του, ουδόλως δε εξ αυτής συνάγεται το πραγματικό γεγονός της τυχόν μη συνεργασίας του με τον παρεμβαίνοντα ούτε αδυναμίας του να συνεργαστεί με αυτόν αν καταστεί ανάδοχος (οι όποιες δε επιπτώσεις και η πορεία της εργασιακής του σχέσης

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

... αντί του ορθού ... και αυτό της ... δηλώθηκε με αρ. κυκλοφορίας ... αντί του ορθού .... Πλην όμως σε όλες τις ως άνω περιπτώσεις, το καθ' έναστον όχημα σφάλμα είναι εντοπισμένο σε ένα ψηφίο/γράμμα εκ των περισσοτέρων της άδειας κυκλοφορίας, πράγμα που δεδομένου και του πλήθους των αριθμών κυκλοφορίας και των οχημάτων που έπρεπε να δηλωθούν (115), δεν συνιστά παρά σύνηθες και πρόδηλο γραφικό σφάλμα χωρίς πάντως να προκύπτει αμφιβολία περί της ταυτότητας του ανά περίπτωση οχήματος, βάσει μάλιστα των αληθών κατόχων και των αληθών αριθμών κυκλοφορίας που ο προσφεύγων προσκομίζει και προκύπτουν από τις αληθείς άδειες κυκλοφορίας κατά τα ανωτέρω. Επομένως, τα παραπάνω σφάλματα ήταν διορθωτέα κατ' άρ. 102 Ν. 4412/2016 χωρίς η τυχόν διόρθωσή τους να προκαλεί σύγχυση ως προς το αληθώς δηλούμενο όχημα και τη συναίνεση του ιδιοκτήτη του στη χρήση του ούτε να επιτρέπει τη μεταβολή προσφοράς με όντως νέο όχημα και τούτο πέραν του ότι εν προκειμένω και δεδομένου ότι τα ως άνω αποδείχθηκαν ήδη με τα εκ του προσφεύγοντος προσκομισθέντα, η διόρθωση των παραπάνω στοιχείων θα παρήλκε, εφόσον βέβαια αυτά συνιστούσαν τις μόνες ελλείψεις της προσφοράς του παρεμβαίνοντος. Επομένως, το σύνολο των ως άνω ισχυρισμών του προσφεύγοντος είναι απορριπτέοι. Όμως σε κάθε περίπτωση, η προσφορά του παρεμβαίνοντος ήταν απορριπτέα άνευ ετέρου για καθένα εκ των λόγων που αναφέρθηκαν ανωτέρω στις σκ. 5-6. Περαιτέρω, οι αναφορές του παρεμβαίνοντος σε συντρέχουσες πλημμέλειες της προσφοράς του προσφεύγοντος, αφενός προβάλλονται αναπόδεικτα, αφετέρου αλυσιτελώς, καθώς το τυχόν σφάλμα της προσφοράς του προσφεύγοντος ουδόλως αναιρεί το έννομο συμφέρον του προς προσβολή της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, οι όποιες δε τυχόν πλημμέλειες της δικής του προσφοράς θα τύγχαναν ελέγχου κατόπιν ασκήσεως προσφυγής κατά της τελευταίας, εφόσον βέβαια είχε γίνει αποδεκτός και όχι παρεμπιπτόντως, επ' ευκαιρίας της προσβολής εκ μέρους του της προσφοράς του παρεμβαίνοντος. Τούτο επιπλέον του ότι ούτως ή άλλως, ο προσφεύγων τυγχάνει κατά τα ως άνω αποκλειστέος και δη νομίμως.

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

8. Επειδή, συνεπεία των ανωτέρω, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η προσφυγή και δη καθ' ο μέρος βάλλει κατά της αποδοχής του παρεμβαίνοντος για το σύνολο των αυτοτελών πλημμελειών της προσφοράς του (ήτοι των πλημμελειών που αναφέρονται στη σκ. 5, ως και για τις επτά επιπλέον πλημμέλειες που αναφέρονται στη σκ. 6), εκ των οποίων έκαστη αρκούσε ούτως ή άλλως για τον αποκλεισμό του, να απορριφθεί δε η προσφυγή κατά τα λοιπά. Να γίνει δε εν μέρει δεκτή η παρέμβαση κατά το αντίστοιχο μέρος κατά το οποίο απορρίπτεται η προσφυγή. Να ακυρωθεί η προσβαλλομένη καθ' ο μέρος έκρινε ως αποδεκτή την προσφορά του παρεμβαίνοντος ήδη στο στάδιο δικαιολογητικών συμμετοχής-τεχνικών προσφορών και κατ' αναγκαία συνέπεια και σε αυτό των οικονομικών προσφορών (Απόφαση ΑΕΠΠ 96/2017) και περαιτέρω και κατ' αποτέλεσμα της ως άνω ακυρωτέας αποδοχής του, ανέδειξε αυτόν ως προσωρινό ανάδοχο.

9. Επειδή, ύστερα από την αμέσως προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί στον προσφεύγοντα το παράβολο ποσού 6.815,00 ευρώ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δέχεται εν μέρει την Προδικαστική Προσφυγή.

Δέχεται εν μέρει την Παρέμβαση.

Ακυρώνει τη με αριθμό 514/2019 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας, καθ' ο μέρος έκρινε ως αποδεκτή την προσφορά του παρεμβαίνοντος και περαιτέρω ανέδειξε αυτόν ως προσωρινό ανάδοχο.

Ορίζει την επιστροφή στον προσφεύγοντα του παραβόλου ποσού 6.815,00 ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 10 Μαΐου 2019 και εκδόθηκε

Αριθμός Απόφασης: 516/2019

αυθιμερόν.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΙΧΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ